

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

BIS IN MENSE PRODIT

Pretium annuae subnotationis, *ante solvendum*, in Italia est Libellarum 10;
ubique extra Italiam Lib. 15, M. 12, Sch. 12, Doll. 3, Rubl. 6, Flor. 7 1/2.

Inscriptiones et omne genus indicationes pretio aequissimo referuntur, quod est in extremis commentarii paginis
Lib. 0.50 pro *unoquoque centimetro quadrato*.

Cuncta mittantur ad ARISTIDEM LEONORI equitem, commentarii VOX URBIS possessorem et administratorem

ROMA — Via Alessandrina, 87 — ROMA

Subnotatio fieri potest:

IN ITALIA

Apud DISCLÉ, LEVÉRE ET SOC.

ROMAE, Via Santa Chiara, 20-21.

IN ANGLIA

Apud BURNS AND OATES

LONDON W. - 22, Orchard Street.

IN CIVITATIBUS FOEDERATIS AMERICA SEPTENT.

Apud COMMISARIAT OF THE HOLY LAND.

NEW YORK, 142 W 9th St.

IN CANADA

ET NEWFOUNDLAND

NEW YORK (U. S. A. America), 142 W 9th St.

IN BELGICA

Apud DISCLÉ, LEVÉRE ET SOC.

BRUXELLES, Rue de la Montagne, 52.

IN GALLIA

LIBRAIRIE VIC ET AMAT

CHARLES AMAT SOC.

PARIS, 11, Rue Cassette.

IN HUNGARIA

Apud C. B. LIPTAY, CORRISP. DE HONORIS

BUDAPEST, Palais de Théâtre National.

RERUM INDEX

DE PONDERE INTER LATINAE AMERICA MERIDIONALIS NATIONES	Romanus.
ORIENTALIS ANTIQUITATIS CULTORUM URBANUS CONVENTUS	W. M.
SAPIENTIBUS CULTORIBUS ORIENTALIS ANTIQUITATUM SALUTATIO	Guido Baccelli.
IN CULTORES DISCIPLINARUM ORIENTALIS ROMAE CONGREGATOS	Henricus Fant.
DE NIMIO STUDIORUM LABORE IN ADOLESCENTIBUS	R. Spina.
SCURRAE CELEBERRIMI	I. Antonelli.
RUSTICATIO AUTUMNALIS - Ad amicum Celsum	P. Angelini.
VATICANA BIBLIOTHECA	H. D. V. Peralice.
NOVA MORBORUM DIAGNOSIS	Senior.
DE PILARI QUODAM LUDO APUD RUMENOS	R.
DE COETIBUS SEU SYMACHIUS CHRISTIPIDELIUM IN COEMETERIIS (ex ineditis)	M. Armellini.
AEREI ITINERIS MIRABILES EVENTUS	Laelius.
VITA FONCTI VIRI CLARIORES	C.
ANGLICA VIA AD SINAS DEDUCENDA	A. Costaggini.
DE PONTIFICIA EPISTOLA AD ARCHIEPISCOPOS ET EPISCOPOS BRASILIAR	X.
ANNALES	Poplicola.
PUBLICI PER ORBEM COETUS LEGIBUS FERENDIS	Scriba.
LIBRORUM RECENSIO	H. P. - A. L.
AENIGMATA	A. Bartoli.

In tertia operculi pagina:

PER ORBEM	Viator.
VARIA: Andromiomachia	Alpha.
Anseres gloriosae - loci	P. d. V.

ROMAE

EX OFFICINA FORZANI ET SOCI

M DCCC XCIX

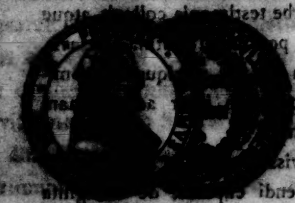
T. G. FRATRUM PARISI

Candelarum ad Sacra Opificium praemiis insigne

AB ANNO 1829 CONSTITUTUM

ROMAE in ITALIA

In Foro Campi Martii, 6

Maxima in eorum recognitionibus publice habitis
maxima reata munera

Maxima in eorum recognitionibus publice habitis
maxima reata munera

Maxima in eorum recognitionibus publice habitis
maxima reata munera

Maxima in eorum recognitionibus publice habitis
maxima reata munera

Maxima in eorum recognitionibus publice habitis
maxima reata munera

Maxima in eorum recognitionibus publice habitis
maxima reata munera

Maxima in eorum recognitionibus publice habitis
maxima reata munera

Maxima in eorum recognitionibus publice habitis
maxima reata munera

Maxima in eorum recognitionibus publice habitis
maxima reata munera

Maxima in eorum recognitionibus publice habitis
maxima reata munera

Maxima in eorum recognitionibus publice habitis
maxima reata munera

Maxima in eorum recognitionibus publice habitis
maxima reata munera

Maxima in eorum recognitionibus publice habitis
maxima reata munera

Maxima in eorum recognitionibus publice habitis
maxima reata munera

Maxima in eorum recognitionibus publice habitis
maxima reata munera

Maxima in eorum recognitionibus publice habitis
maxima reata munera

Maxima in eorum recognitionibus publice habitis
maxima reata munera

Maxima in eorum recognitionibus publice habitis
maxima reata munera

Maxima in eorum recognitionibus publice habitis
maxima reata munera

Maxima in eorum recognitionibus publice habitis
maxima reata munera

Maxima in eorum recognitionibus publice habitis
maxima reata munera

Maxima in eorum recognitionibus publice habitis
maxima reata munera

Maxima in eorum recognitionibus publice habitis
maxima reata munera

Præcipua Tempia cereis instruit ubique ter-
rarum. In Asiam, Africam et urbem Constantino-

polim mittit ingentia rerum huiusmodi pondera,
pretio francs 180 pro singulis 100 Chilogramm.

Si vero ab America aut ab Australia petantur
onera 1300 Chilogramm. ad 1000 francs, pretium erit

francs 250 pro 100 Chilogramm.

francs 250 pro 100 Chilogramm.

francs 250 pro 100 Chilogramm.

francs 250 pro 100 Chilogramm.

francs 250 pro 100 Chilogramm.

francs 250 pro 100 Chilogramm.

francs 250 pro 100 Chilogramm.

francs 250 pro 100 Chilogramm.

francs 250 pro 100 Chilogramm.

francs 250 pro 100 Chilogramm.

francs 250 pro 100 Chilogramm.

francs 250 pro 100 Chilogramm.

francs 250 pro 100 Chilogramm.

francs 250 pro 100 Chilogramm.

francs 250 pro 100 Chilogramm.

francs 250 pro 100 Chilogramm.

francs 250 pro 100 Chilogramm.

francs 250 pro 100 Chilogramm.

francs 250 pro 100 Chilogramm.

francs 250 pro 100 Chilogramm.

PICTURAE URBS ROMAE

ARTE PHOTODUPLICATIONIS EXPRESSAE
COLLECTIONES VARIAS ET NUMERO ET PRETIO

COLLECTIONES VARIAS ET NUMERO ET PRETIO

COLLECTIONES VARIAS ET NUMERO ET PRETIO

COLLECTIONES VARIAS ET NUMERO ET PRETIO

COLLECTIONES VARIAS ET NUMERO ET PRETIO

COLLECTIONES VARIAS ET NUMERO ET PRETIO

COLLECTIONES VARIAS ET NUMERO ET PRETIO

COLLECTIONES VARIAS ET NUMERO ET PRETIO

COLLECTIONES VARIAS ET NUMERO ET PRETIO

COLLECTIONES VARIAS ET NUMERO ET PRETIO

COLLECTIONES VARIAS ET NUMERO ET PRETIO

COLLECTIONES VARIAS ET NUMERO ET PRETIO

COLLECTIONES VARIAS ET NUMERO ET PRETIO

COLLECTIONES VARIAS ET NUMERO ET PRETIO

COLLECTIONES VARIAS ET NUMERO ET PRETIO

COLLECTIONES VARIAS ET NUMERO ET PRETIO

LE LAUDI LATINE

IL CANTICO DEL SOLE

IL CANTICO DEL SOLE

IL CANTICO DEL SOLE

IL CANTICO DEL SOLE

IL CANTICO DEL SOLE

IL CANTICO DEL SOLE

IL CANTICO DEL SOLE

IL CANTICO DEL SOLE

IL CANTICO DEL SOLE

IL CANTICO DEL SOLE

IL CANTICO DEL SOLE

IL CANTICO DEL SOLE

IL CANTICO DEL SOLE

IL CANTICO DEL SOLE

IL CANTICO DEL SOLE

IL CANTICO DEL SOLE

Analecta Romana

DISERTAZIONI, TESTI, MONUMENTI D'ARTE
RIGUARDANTI PRINCIPALMENTE LA

Storia di Roma e del Papi nel Medio Evo

Scrisse H. GRISAR S. I.

Vol. unicum, in-8 magno, Lib. 15.

Vol. unicum, in-8 magno, Lib. 15.

Vol. unicum, in-8 magno, Lib. 15.

Vol. unicum, in-8 magno, Lib. 15.

Vol. unicum, in-8 magno, Lib. 15.

Vol. unicum, in-8 magno, Lib. 15.

PHILIPPUS VITI EQVES

MARMORARIUS

MARMORARIUS

MARMORARIUS

MARMORARIUS

MARMORARIUS

MARMORARIUS

MARMORARIUS

MARMORARIUS

MARMORARIUS

MARMORARIUS

VOX URBIS

MONITUM

MONITUM

MONITUM

MONITUM

MONITUM

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

ROMAE - Via Alessandrina, 87.

ROMAE - Via Alessandrina, 87.

ROMAE - Via Alessandrina, 87.

ROMAE - Via Alessandrina, 87.

ROMAE - Via Alessandrina, 87.

Eorum omnium, qui in posterum inter commentarii socios
recenseri volent, subnotatio fieri potest a kalendis Iulii.

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

PRETIUM SUBNOTATIONIS:

In Italia: Lib. 10 — Ubique extra Italiam:
Lib. 15, M. 12, Sch. 12, Doll. 3, Rubl. 6, Flor. 7 ½.

BIS IN MENSE PRODIT

POSSESSOR ET ADMINISTRATOR:

ARISTIDES LEONORI, eques.
ROMAE - Via Alessandrina, 87.

DE FOEDERE

LATINAE AMERICAЕ MERIDIONALIS NATIONES

VETEREM Sallustii sententiam, affirmantis concordia parvas res crescere, discordia maximas dilabi, nullas puto de publicis rebus veracius acriusve gentes sensisse, quam quae, latino sanguine natae, meridionales Americae regiones a XVI usque saeculo incoluerunt.

Haec namque, post fractum praecipue Ibericae vel Lusitanae patriae iugum, nostro hoc saeculo fere omni, multiplicatis assidua vice seditionibus, bellis civilibus, barbarorum incursionibus, eversoque pluries in singulis, vel disiecto reipublicae statu, ad quaevis humanitatis excolendae opera impotes plerumque sunt factae. Hic enim domestici belli exitus est, ut quantum habet roboris electarumque populi virium, effuso inutiliter sanguine respublica amittat, et ad facinora omnia sive artium sive litterarum imbecilla reddatur.

Qua prorsus funesta experientia docente Latinis illis populis illuxit tandem quae et quanta essent sibi beneficia futura si, restituta primum interna quiete, concors deinde cum finitimis gentibus foedus institueretur.

At, cum alterius huius consilii suprema esset condicio ut alterum adimpleretur, iterati hactenus in intentum ter quaterque conatus in vanum misere cesserant, et nonnisi novissimo tempore civilis concordia satis firmata visa est, ut novis tandem ausibus ineundis prona via sterneretur.

Argentina enim respublica optimis iam aetatis condicionibus floret, atque exortum cum proximo Chile de finibus statuendis dissidium plane composuit.

Sed Chile vicissim, exacto civili ultimo bello, maxima tandem quiete gaudet: et a delectis sibi administris sedula opera viribus instauratur, ut pariter in Uruguay, Cuestas clarissimo praeside curante, in dies maxime contigit.

Brasiliam denique, Campos Salles, illustris admodum viri, ingenium atque sagacitas veluti in integrum renovavit; tum enim cum Argentinis, tum cum Bolivianis quaestiones de finibus amice solutas vidit, et tributum, victoriae pretium, finitimae Paraguay reipublicae solvit.

Quibus modo stantibus, nullum poterat opportunius Argentinensium praeses Roca momentum nancisci, quo diuturni voti adimplerementum experiretur: ut nempe Argentina, Brasilia, Chile, Paraguay, Bolivia statuto foedere coniungerentur. Hac itaque mente iter

iniit, cuius commentaria passim in diariis vulgata sunt.

Latent quidem rerum exitus; unum tamen, ni specie fallimur, satis eminet, quae primitus iidem diarii suo ex penu ediderant, de abditis forte bellicis pactionibus in Nordicam foederatam rempublicam initis, calumniosa esse omnino atque perperam effecta. Potissima enim quae constituenda videbantur, ad rem pecuniariam communibus viribus tuendam augendamque pertinent, ne externo passim aere emporia, portus, prae-diaque sua obruta cives videant. Haec vero si cui possent genti esse ingrata, Europaeis potius quam Americanis id contingeret, quorum pecuniae ex Angliae, ex Germaniae, ex Iberiae, ex Italiae oris ad eas regiones abundantissime confluunt. At quantum ea a bellicis rationibus distent nemo est qui non videat, nisi forte animadvertatur, e nummariis huiusmodi detrimentis casus belli plerumque hodie exsurgere, quod tamen, obtestari iuvat, latini generis mos non est. Nil mirum itaque nos, in populos, quibuscum una sanguinis origine iungimur, non modo nulla aemulatione flagrare, sed potius, cum videmus ad maiora contententes, iis plaudere vehementer.

Et faustiora quidem iam sibi meruisse fata, acri labore et ausibus maximis, respublicae illae ostenderunt, et novis, quos agitant, luculentius evincunt. Quae inter memorasse satis erit, statuta de sternendis ferreis viis perardua consilia, tum ex Buenos Aires portu ad Sancti Iacobi moenia in Chile, per Andarum iuga, tum ex Assumptionis urbe in Paraguay ad Parana-guam portum in Brasilia; tum iterum ex Buenos Aires litore in Boliviam. Ceterum omnia quae in agrorum longe lateque extenso cultu, vel in fluviali commercio provento, vel in irrigationis operibus constitutis, vel in aediliis urbium monumentis, vel in industriis augendis machinis atque opificiis, innumera sunt. Iure imo gaudet animus cum palam notum sit per Argentinas praecipue planities et montes, silvas et flumina, urbes et portus, pleraque huiusmodi ab italico colonis, qui inibi maxima multitudine morantur, esse perfecta. Haec virorum, quos ex patria aeris alieni pondus depulit, nobilissima opera fuerunt, simulque comparata splendide nominis ultio.

Properet itaque, faustis auspiciis, dies quae latinum hoc foedus sancitum videat; ut qui nostrum vel inscii vel immemores genus vituperant quasi

senio tandem confectum, nova nepotum ausu elata portenta in dissitis terris mirantes resipiscant.

Si enim quod in litteris ac in bonis artibus magisterium hucusque tenuimus iam pro nihilo faciendum est, valeant haec saltem manus industria vel commerciis operata prodigia. Nam et ex iis, quae una morienti aevo laude digna videntur, Latinae stirpis perenniter renovata iuventus nimirum elucet, nostrumque, quem praenunciant, occasus, quasi conficta in paucorum amenti somnio species prorsus evanescit.

ROMANUS.

ORIENTALIS ANTIQUITATIS CULTORUM

URBANUS CONVENTUS

SAPIENTIAE lumen, quod ex Oriente primum una cum sole hominibus illuxit, quod Graeci deinde in sacra antiquitate splendidissimum reddiderunt, Quirites denique gladio et legibus quacumque effuderunt, coaluit iterum hodiernis diebus, atque super Urbem hanc nostram se evoluit, tum in consumptae diuturnae aetatis memoriam, tum in adepti a nepotibus clarissimi ubique progressus solemne monumentum.

Etenim, in athenaei nostri aulas, ex dissitis omnibus orbis regionibus, orientalis antiquitatis conveniunt cultores, et qui ex hodiernis nostris gentibus vetustorum patrum monumenta summa semper dilectione speculantur, et qui ex antiquarum gentium sanguine orti, earum regiones incolunt adhuc, et legata primaevae historiae sacra custodiunt.

Gratus est igitur nostrum et humanorum omnium animus erga tanti conventus promotores, gratior vero in doctissimos viros, qui itinera diuturna suscipere non dubitarunt, ut in hodierna mundi academia con-sederent.

Coniunctis enim ingenii ac doctrinae viribus, huc primum ex ipso Oriente delecti legati confluerunt, veterrimae traditionis heredes; ad quorum vero latus novum agmen sedere placuit ex opposito Americae occidentali litore advectum, cui praecipuum fuit munus abditas et vetustissimas Orientalium cum Americanis communes origines et memorias, pro eo quod hactenus innotuerunt, exponere.

Coetus universus duodecim in classes est distributus; ac peculiare singulis, uti assolet, obiectum propositum, linguarum nempe orientalium studium, vel geographiae, vel historiae, vel iuris, vel religionum; terminus autem e sexto nonas ad idus usque Octobris constitutus.

Itaque studiorum campus latissime patet, cumque innumera commentaria et opuscula oblata praesidibus fuerint, fructum sessionum copiosissimum sperare licet, earumque vulgata adamussim acta

plerumque principum mentem nonnisi ad arma deditam, poetas ceterosque litteratos viros mentita humanitatis specie patrocinari, et nonnisi scurrilibus facietis animo gaudere.

Nec enim aliter facile intelligas Eduardum II, Anglorum regem, sannionis sui stipendio viginti libellas superaddere consuevisse, ut continue fere ex equo procumbens regis risum moveret. Adnotandum vero est, etsi primo fatui tantum et amentes ad eiusmodi munera vocati fuerint, progressu tamen temporis excultiorem in dies mentem et magis acutum ingenium fuisse ab illis requisitum, quo non tantum ridicula dicteria vel satyrica epigrammata optime callerent, sed interdum consilia secreto suis dominis praebere, quibus inter domesticas vel publicas res uterentur.

Habitus, quo plerique induebantur, nemo est qui non noverit: tunica, femoralia, penula, cucullus varii coloribus insolite distincta, et tinnibullis undique exornata, quae ad motus eorum vel levissimos simul tinnirent; sed sceptrum etiam in horum gestare assueverant, ridiculo quodam belluae aut pupilionis capite munitum, vilioris ipsorum muneris instam veluti symbolum.

Erat tamen saepe incondita quaedam ac facilis via a natura tributa, suavissimorum carminum condendi, eaque canendi ad cytharae sonitum; quo munere plures errantium vatium functi sunt felicitate.

Hos itaque Dionysius Syracusanus, Philippus Macedonum rex, Alexander Magnus, Augustus ceterique romani Caesares caros supramantem habuerunt; at media praesertim quam dicitur, et sacris bellis exactis, optimatum omnium in aula loquentes invenimus, quod ad decimum saeculum circiter saeculum servatum est; diutius vero inter Russos, quo Petrus ille magnus duodecim plerumque huiusmodi viros in comitatu semper aluit. Celebrantur in Anglia enumerantur scurrae: alter qui Wilhelmum, cui Conquirenti cognomen, sequebatur, diutius breviter factus; alter Owen Tudor, cui Catharina de Valois, post Henrici V obitum, nupsit. Henricus VIII Will. Somers dilexit, et Iacobus V Scotus Archibaldum Armstrong, qui suis diceris plurimas in aula discordias excitavit, regemque natumque eius primogenitum in mutuas iras saepe commovit: hunc autem et Carolus I carum habuit, quamquam tandem, quod sacris irrideret, ex aula dimisit. Germani Klaus fatuum in Friderici III Saxonis comitatu et Kunz von-der-Rosen, qui Maximilianum I sequutus est, praecipue memorant, eorumque facete dictis adhuc gaudent.

Celeberrimus inter Gallos habetur Boisrobert, quem comicas fabulas pro Richelieu cardinali exarsisse dicunt, quique gallicum academicum coetum deinde condidit; illo vero magis notus Triboulet hodie est, qui Francisci II regis tempore vixit, quemque Rabelais primus, deinde Victor Hugo, summus poeta, in commenticia fabula *Le roi s'amuse* aeternum reddidere. Eius ad ultimum casibus Iosephus Verdi noster divinis musicis numeris in opere *Rigoletto* ex omnium oculis lacrimas elicuit.

Nostros autem scurras, Francisci Sacchetti scriptoris venustissimi opera, Gonnella unus superavit, qui apud Ferrariensem ducem moratus est; sed inter eius gesta nihil magis miserandum simul ac ridiculum quam ipsa mors fuit. Dux enim morbo laborabat, ad quem unum remedium esse in balneum rigidissimum inopinato demergi medici dictabant. At cum nemo id principi suadere auderet, Gonnella, studio patroni commotus, quadam die in litore lacus cum illo deambulans, impulsu repente dato, ipsum in

aquam deiecit. Sed optima illius mens impedire non potuit quominus exsilio statim mularetur. Ex quo ille patriae revisendae amore correptus, cum currum terra implevisset ex provincia Paduae finitima effossa, ipsi insidens Ferrariam reversus est. Nec tamen tam mire excogitata subtilitas a vinculis illum servavit; quin immo capitis est damnatus. Itaque statuta die, vitta oculis imposita, patibulum conscendit; at carne repente magnum situlum aquae plenum attollens, in damnati caput proiecit. Statim populi circumstantis acclamationes et laetitia ad caelum elata sunt; sed cum ad Gonnella solvendum manus sunt admotae, inertem invenerunt, mortis terrore extinctum.

I. ANTONELLI.

RUSTICATIO AUTUMNALIS

AD AMICUM CELSUM

*Vivimus Urbe procul: plenis vindemia labris
Spumant, et a Nysae vertice Bacchus adest.
Non fetae Arcadiae feriunt hic pectora cantus,
Sed resonant veris arva beata thoris.
Fratri cum cyathis res est; mihi dulces bibenti
Assidere atque assas edere castaneas.
Popula, dum scribo, centum me luxibus urget,
Et charlam lenire vult locorum manu.
Nec tamen haec quamvis sibi agro solatia, cessat
Excruciare velus languida membra dolor.
Ulor Kneippo, al cuido, nam frigora mordent;
Et mensor plana mare bibentis aqua.
Sic mihi tranquillam per silvas degitur aevum,
Nec quidquam, nisi quod labitur hora, gravat.
Mallum cum Paula mittit Zephyrina salutem
Adveniensque tui exspectat uterque diem.
Cum Petronilla iubeo salvare Philippum,
Dum cupio vobis prospera cuncta. Vale.*

Postscriptum:

*Celse, ne, quae, noster sodalis
Immemor, labi patiare tempus,
Quin meis, quidvis inveniit, reponas
Sponte libellis.
Rara iucundi mihi deferuntur
Scripta collegas, placere postquam
Mitis autumnus faciles sopores
Arctaque cura.
Scribe: tum strato levior fessos
Porrige artus capiesque somnos,
Donec Octobres vigilanda reddant
Pensa Calendae.*

P. ANGELINI.

VATICANA BIBLIOTHECA

MAXIMA brevi complexurus eloquio, faciam ad instar eorum, qui orbem terrarum exigua in pagina pingunt. Extenuabo omnia, et ad meam redigam tenuitatem; quoniam et ad amplitudinem dicendorum assurgere nequeo, et iniqua rei spatia negant rem pro dignitate tractare.

Hoc in primis notatum volui.

Bibliotheca Vaticana appellatur ex loco, in quo est, nempe in pontificis aedibus ad basilicam S. Petri in Vaticano; posset enim aequae dici Lateranensis, Avenionensis, aut alia. Nomen illi proprium Apostolica est, quippe ab Apostolis exordium fuit, penes quos, Petrum et Paulum dico, Evangelia Matthaei saltem et Marci, credo pariter Lucae, Apostolorum Actus, Epistolae Catholicae et Paulinae, Veteris Testamenti codices, necessario ad evidentiam

fidei servati sunt, et fortasse etiam illa (de qua non obscure Paulus apostolus in Ep. ad Tim. I, cap. VI, v. 3), Doctrina Apostolorum, cuius graecus codex hebraeismis refertus nuper Byzantii in Fanar est inventus.

Accesserunt postea Acta Martyrum, Decreta in haereticos, et, quae Paulum iam urgebat, « sollicitudo omnium ecclesiarum, instantia quotidiana », tum Pastor Hermae, tum Clementinae Epistolae, Apologiae, et alia huiusmodi.

Ceterum Sacri Libri thesaurus apud singulas ecclesias erat, et scimus in persecutionibus quaesita ab idololatriis volumina ad comburendum, et traditores tunc primum appellatos eos, qui sacra volumina tradidissent, seu metu mortis, seu tormentis coacti, sive avaritia; quamplurima enim huiusmodi eburneis, aureis, gemmatis, cedrinis et argenteis arte mira caelatis tabellis vidimus tegmina, quae primam et extremam libri paginam tuerentur.

Quae quidem non abs re sunt; nam hisce operimentis adhuc, antiquo ritu, utuntur Iudaei Sacros Libros in synagogis venerabundi servantes, iuxta morem Moyse et Esdrae reponentium in tabernaculo volumina Legis.

Damasus papa, musis amicus, colligendos undequaque libros curavit, quem postea pari studio sequuti sunt satagentes Pontifices, et a remotissimis temporibus bibliothecarios in Apostolica Ecclesia fuisse blasphematos.

Xystus V, Dominico Romano archiepiscopo usque, multum mollius est hoc, quod hodie libri asservandi in servit. Ingens aula in transversam aularum seriem quingentos passus productam mittit. Praeterea insignibus parietes, antiquarum et recentium artium portentis loca decorantur, atque in ipsa bibliotheca pretiosa fictilibus aeneis, porphyreticis, aereis, gemmis vincunt expectationem, mentem cumulant inenarrabilibus. Smyrnaei Aristidis et Hyppoliti martyris, episcopi doctissimi Portensis, eruta simulacra a catacumbis Laurentianis in Tiburtina, locum exornant; tum sequitur per abacos et mensas disposita collectio rerum, et suppellectilium quibus primi Christiani uti sunt; quae omnia pariter catacumbae tradiderunt. Nimbi vituli, agnelli, crucis, symboli, tesserae, instrumenta supplicii percutiunt oculos, et animos occupant recordatione temporum, quibus illa fuerunt.

Benedictus XIV, Pius VI, VII, IX, Gregorius XVI, Leo XIII, qui novam saepe scriptoribus et lectoribus aulam salubriorem et clariorem sepe contulit, bene de bibliotheca meriti sunt.

Viginti quatuor millia codicum manu scriptorum enumerantur, praeter Sylvas innumeras, in quibus periosissima congeruntur. Centum viginti quinque millia voluminum sunt, quae Nicolaus V, Xystus IV, Xystus V, Clemens XI, Pius VII, Leo X et XII, plerique alii Pontifices congressere. Huc, tamquam in mare, celeberrimae Electoris Palatini, Christinae Svecorum reginae, ducum Urbini, marchionis Capponi, Othoboniorum, Zeladae, Ciconiarum bibliothecae confluerunt.

Hic Biblia illa graeca, vi a Christo saeculi opus, maioribus characteribus conscripta, iuxta Septuaginta; hic hebraeis characteribus Biblia, Iudaeorum iudicio pari auro comparanda; hic aureis litteris liber de Act. Apostolorum, hic Missale Gelasio papae coevum, hic Breviarium imaginibus pictum, Mathiae Corvino regi proprium; distinctum imaginibus pariter vetustissimum Martyrologium; Vergilii poema, v saeculi opus, Sante Bartoli figuris insigne; poematis Alligheriani pretiosissimum exemplar a Boccaccio exaratum, ut Francisco Petrarcae donaret, et epistola Alligherii, ut fama est, qua ipse explicat quid poemate suo triplici senserit, quid descriperit sub velamine versuum tenebricoso, qua obvis est sensus verus legenti, et omnia patent, omnia clarescunt; posuerat quippe signa et nomina pro rebus aliis aliisque viris.

Orientalibus literis manu scripta tria voluminum millia, graecis item manu scripta quinque voluminum millia numerantur.

Haec bibliotheca illa Vaticana est eodem tempore artium et doctrinarum museum, recentium et veterum disciplinarum thesaurus; recentes dicimus, quae a nobis trium saeculorum intervallo dividuntur! Recentissima praetermittimus.

W. M.

2002

HENRICUS FANI.

R. SPINA

Quibus igitur ex causis tantum favorem repetimus? Ad magnificentiam ostendam morem illorum usuenisse receptumque dicendum est, vel rudem

lectam, quos inter ipse gymnorum magister Radu S. Corbu. Decuria vero ea est, quae ex postremo huius annis certamine, Bukarestensi in urbe regni capite indicto, convenientium undique ex Rumeniae scholis lusorum victrix discessit. Victores itaque videtis, insigni unumquemque donatos, in adeptis palmis quiescentes, praemioque, quod exhibent, iure superbi aeneo signo, in quo athleta faciem gestans insculptus quasi « lumen viribus partum » significat.

Sed ludi nomen *Oina*, ut mihi, fateor, ita et vestram plerisque ignotum inexploratumque puto, ita ut non ingratum ducam, rem ipsis clarissimi viri verbis aliquantulum explanare. De origine nominis latina nil habeo quod dicam: cum enim ex totius ludi vicibus pastoria atque pastoralia nomina inveniunt, nil rectius quam ut *oina* ab ovino vel ovillino corruptum esse verbum existimemus. Quamquam de « pila ovina » nullibi puto apud veteres memoriam extare, nisi in illo Sereni Sammonii:

Ant in sinu pilam, quae caudis haeret ovinis,
qui profecto minime de ludo intelligendus est, sed de adipe potius illa, quae circa ovium caudas per saepe excrescit.

Attamen fuere apud maiores plurimi pilares ludi, quos vir eruditissimus memorat: « pila folli », « pila trigonalis » (τρύγων), « pila paganica », « harpastum », quibus potest etiam muliebri ludi genus addi, quod « reticulum » appellabant.

Verum, ut ad *Oina* revertamur, duplici atque opposito agmine ipsa ludunt, quorum alterum « pastorum », alterum « militum » nuncupant. Agminis delectus ante pugnam, ut in similibus passim solet, dudum electione fit, ita vero ut ludentes pari numero ex utraque parte in sphaeristerium descendant ac suo quisque loco consistent. Itaque tum milites qui aggrediuntur, tum pastores, qui aggressores repellant, ligneis clavis instructi ad praelium veniunt: selectusque primus miles pilam, clavae ictu, in pastorum campum deicit, statimque — ea enim est ludi lex — fugam capere cogitur, usque ad arborem, aliudve signum ante constitutum, quod plerumque centenis passibus a pugnantibus abest. Interdum vero commutandae sortis patet pastoribus ius, qui sive fugientem inimicum remissa statim pila percusserint, sive volentem adhuc eam in adorantium agmen geminaverint, immutata ludi vice, militum castra occupant, dum milites in pastorum iniquiorem

locum descendunt; post haec ludum eodem ritu prosequuntur. Paulatim vero fugientes ad arborem milites, pila vel prima vice percussi, e campo quasi vulnerati discedunt, atque immundo agmine agrioribus sociis victoriae viam pandunt.

Merito itaque, si aliquem ex veterum ludis huius similem quaeritemus, « harpastum » cl. vir memorat, quod et « sphaeromachiam » graecis vocibus patres ap-

pellabant. Erat enim ab ἀγών dictum, quod plures projectum follem arripere conarentur; nam ludentes, in duas partes divisi, ut vibratam pilam in hostes repulsarent, eius volatu remittendae obliiti, circa cadentem luctis et pugilatu certabant, atque in terram se invicem prosternentes, pulvere et sudore foedabantur. Laboriosum profecto ludi genus et grandioribus tantum conveniens. Quare, *Oinae* etiam rumeni ludi originem ex patrum ludis esse repetendam clarissimo viro libenter concedo, non ea vero adamusim forma, qua in praesenti viget, vel iis legibus, quibus a summis studiorum curatoribus per Rumeniam obstrictus ludus est. Nam neque « harpastum » neque « pila trigonalis » vel « folli » vel « paganica »

quam audiavi, sed « pila folli » plerumque luditur, quam, prae magnitudine, vel manibus, vel parvis tympanis, vel brachialibus vibrant; mulieres vero reticulis manubriatis ceterisque huiusmodi ludunt, quae profecto ab Anglis accepta arbitrantur; sed et apud patres similia tum voce, tum re passim adhibita prorsus ignorant.

Attamen ludum huius simillimum apud Gallos convaluisse novi; inter nostros vero, licet non saepe, alterum haud multum differens ludi spectavi genus, ad quod maximo folli, immisso aëre intumescere, utuntur, quodque, uti in veterum « harpasto » fiebat, procurentes et luctantes, et alii ab aliis praeripere conantes, non manibus, sed, prae magnitudine, calcibus repulsant.

Haec, quae summa humanitate clarus vir exhibuit, brevi enucleata sunt, de quibus gratias ipsi amplissimas reddo, tam quod nostri memor fuerit comiterque de nobis sentiat, tum quod de communibus patrum memoriis revocandis adeo se sollicitum gerat.

R.

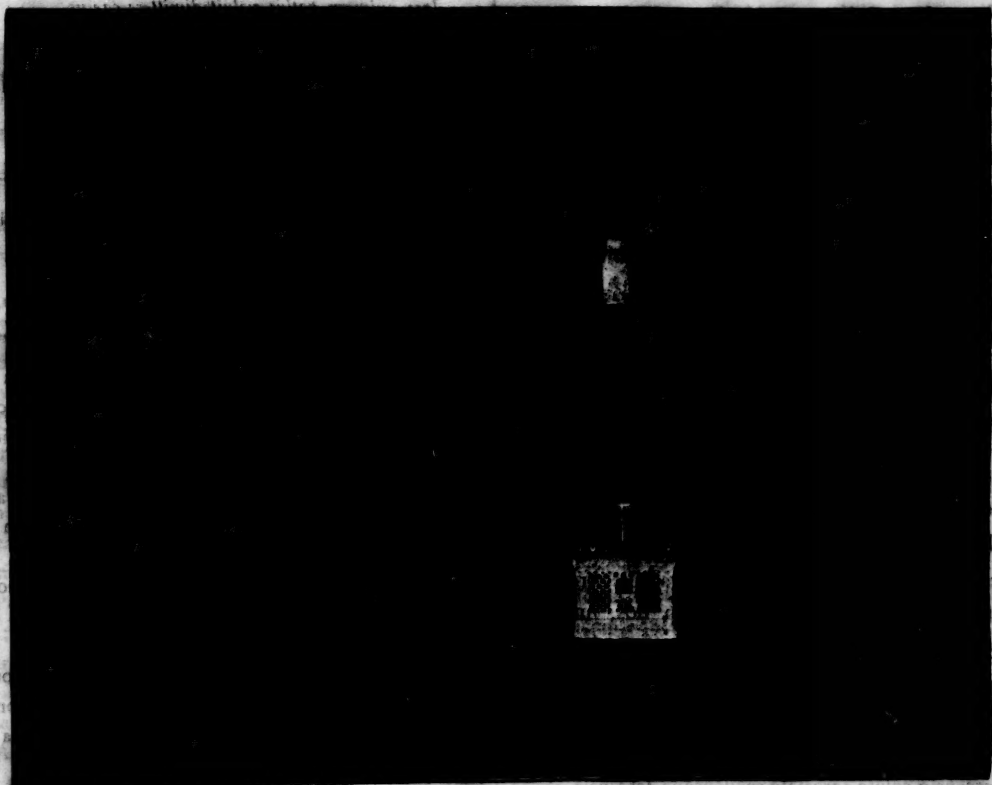
DE COETIBUS SEU SYNAXIBUS

CHRISTIFIDELIUM IN COEMETERIIS

(Cfr. num. super.)

V.

Antiquus mos natales martyrum singulis annis celebrandi apud eorum sepulcra est apprime notus. Post martyrium Polycarpi, Antonino Pio imperante, Smyrnae fideles scripserunt epistolam encyclicam anno clv, quae reliquias sancti martyris « in loco convenienti depositas » fuisse declarat. Quae verba adeo satis obscuritatis et circumspeditionis continent, dignoscere tunc a ludacis et ethnicis locus

Oratorium vetustissimum supra coemeterium Callisti

Io. BAPTISTAE DE ROSSI, clarissimi viri, antiquitatum christianarum instauratoris, simulacro decoratum.

cum ipso conveniunt; immo unum est in quo ab omnibus antiquorum ludis quam maxime *Oina* abest, quod pila scilicet clava iactetur, quum contra veterum pilae non nisi manibus vibrarentur.

In Italia vero similia obtinuisse apud plebem num-

sepulturae martyris ipsius, quo statuerunt Christiani annuatim convenire.

Nam Iudaei, post mortem Polycarpi, Christianis corpus repetentibus obstiterunt, suadentes proconsuli, ne illis concederetur, qui tamquam deum ado-

Sed tamen quot dispersit illa Avenionensis peregrina-
det Quot illa Romae, Carolo V rege, expugnatio, qua
dum illa videretur ignem succedebant in atris Va-
dunt Quot in depopulatione gallica superiore saeculo
disseminata sunt?

H. DE VACCHI PIERALICE.

NOVA MORBORUM DIAGNOSIS

Primum nova hanc medicinae via nobis num-
quam antea, penitus animis utrum et nos in
scire de ea scriberemus, nec ne. Primum
autem, quod scribitur, donec sibi sterneret
etiam veritas ne quovis vento doctrinae rapi et
abducere possit.

Hinc quemadmodum in natura est, ut canis
narium vi distinguat in venatione leporem a vulpe-
cula, cervum ab apro, ac diverso latratu venatorem
de futura praeda moneat; ita quoque in natura est,
ut non modo medicus, sed quisque aegrotanti ad-
stans odore infirmitatis peculiari de natura ac specie
microborum insidiantium commoneatur, atque ad ea
convertatur suppeditanda remedia, quibus illa mor-
tiferi agmina, sive inter viscera, sive per cutem gras-
santia, deleantur.

Quod quidem, ne longius abeam, fere quotidie
prae manibus est; nam, sedulae circa suos matres,
filiosque vermicibus laborantes halitus odore digno-
scunt, et medicinam parant ad expellendam turmam,
quae carissimis earum comparet interitum, si morti-

bris intermittens, quartana vel tertiana sit, recentem
panem; histerismus redolet halitum violarum.

Haec ille et plurima, quae ulterius protrahere
muneris nostri non est, ne lexicon potius, quam vel
tractationem conficere videamur.

Non tamen erit huic scripto finis, nisi prius aliquid
etiam de illo odore dicamus, qui apud plerumque
dicos notus habetur, atque odor mortis passim ap-
pellatur.

Hic definitur: « odor sui generis, non acer, sed
quasi ponderosus, dulce aliquid a naribus
infundens, nullius odoris similis; qui communis
morbis triduo ante mortem profertur, tresque
gro: implet dies ».

Medici Mackintosh, Hardmann, Rowan, angli
ipsi, de hoc odore scriptum, atque experimenta addiderunt.
Eadem et illi fatentur, qui eadem
dotali fungentes munere ad
infirmis in supremo vitae
mine constitutis, atque
glaci illi, tum isti intolerabili
eiusmodi foetorem denotant,
qui foetor quidem non violenter
ulla intolerabilis est, nam
et vix naribus pervius, sed
fuit constantia, et nescio quo
miniculo quod respiranti re-
gnat, quasi ipse pulmo hoesat in
illo esse aliquid, quo vita robor
ac deletur.

Neque parvi facienda huius
ctoritas clarissimi medici Do-
teis, qui Romae quinquaginta
circiter abhinc annis latius
explendebat tum supremo
dicinae magisterio in Romano
atheneo, tum in aegroti
candis atque curandis. Qui
variens Iosepho Agostini, dis-
pulo sibi prae ceteris carissimo,
miranti sapientiam eius in
gnosi, dicere saepius solent
lebat: « Cura nasum, et apud
ctulam aegroti saepius ante
dum futura praenosces ».
addebat ille, nihil in natura
improvisum fit. Humana compago
repente non dissolvitur, sed po-

detentim per varia membra, donec praecipua attingit
viscera, progreditur; hinc debilitas, postea inertia, de-
nique finalis dissolutio. Qui moriturus brevi est, iam
inde pluribus in sui corporis partibus mortuus est.

Haec autem nos notata volumus tum ut medi-
plinae exordienti huic, tum ut pietati, religioni, hu-
manitati serviamus.

SUMMA.

DE PILARI QUODAM LUDO APUD RUMENOS

IMAGINEM photographice expressam, quam lecto-
ribus submittimus, una cum epistola, ex Rumena
maximo gaudio accepimus a clarissimo viro R. L. Atha-
nassio; quae omnia pergrata nobis fuisse omnibus
coniectare licet, qui latinarum rerum gentiumque
studia quantopere iure foveamus pluries ex commen-
tario deprehenderint.

Imago itaque lusorum iuvenum decuriam exhi-
bet, ex regali rumeno lyceo « Nicolas Bahaco »

Ad Bibliothecam Vaticanam.

Ad Bibliothecam Vaticanam, quae in Civitate
claudens, videmus, et praeter opinionem res ac-
cidit, quae experientia propria facti sumus certissimi
esse, quae de cognitione huius generis, et valde le-
gitime, communi nostri nos profuturos, si, quae
hinc recedunt, indicemus.

Ad argumentum pertinet afferre criterium,
ut ita dicam, in metaphysica positum, et quasi praec-
indiale, quod hac una absolvitur quaestione: Po-
tuerne morbis iuxta singulorum naturam odor pecu-
liaris adesse?

Quaestioni huic triumphali sermone bacteriolo-
gica, etsi recens, dat scientia responsum; omnis
enim generatur ex corruptione morbus; corruptio
autem fit ex multiplicatione et cumulo microborum
partem corporis adorientium et inficientium.

Quopropter, cum sciamus esse singulis animan-
tium speciebus proprium odorem - aliud enim olet
canis, aliud lepus, aliud mus, aliud serpens, aliud
gallina, aliud scolopax - naturale prorsus est, ut
aliud redoleant inter se diversa genera, diversae-
que species minimorum animantium, quorum affluxu
et cumulo morbus excitatur.

ferum, in quod incumbit opus, quieti persequatur.

Hinc anglicus quidam medicus, quem ego « emun-
ctae naris hominem » dicere non dubito, negotium
sibi nuper assumpsit scrutandi odorem, quem certa
infirmitas sibi crediti aegri redolerent, namque eo
assidua praxi perduxit, ut non modo plerasque infir-
mitates odore tantum discerneret (linguae, venae,
cutis, ventris et omnium, quae in more sunt, inspec-
tionibus posthabitis et praetermissis), sed quasi ca-
talogum confecerit, quae et infirmitatum genera et
consocii odoris indicia ostenderentur.

Atque, ut aliquid inde in bonum derivet, addi-
mus, e syllabo scitissimi viri, quae sequuntur.

Illud infirmitatis genus, quod hominum membra
pluribus bubonibus afficit, iisque proximis ita ut caro
quasi apium favo altius effossa cernatur, ideoque
favus dicitur, dat odorem murium.

Qui rheumatismo faciles sunt, quique ipso labo-
rant, sudorem secernunt nares acidulo odore affi-
cientem.

Scorbutus dat odorem putrescentium carniū;
peritonites muschum; strumae cerevisiam halant; fe-

aequa lance quodammodo Angli exaequarent, novi itineris non nisi per anglicas vias et colonias in Sinas deducendi auctores fuerunt. Ex Anglia in Aegyptum maris via facilis, apta, trita, atque perbrevis est: inde itaque ex Cairo per peninsulam Sinai in Arabiam ferrea via deducitur; deinde per Arabiam in Persiam, eiusque per litora in Belucistan proximas oras, postque Indias tenebit. Harum vero septentrionalem circa finem tramites producti Sinarum terras tandem attingent, iis nimirum regionibus, quae Anglicae tutelae subiciuntur: ex quibus proinde ad Shan-gai usque, maximum Orientis portum atque emporium, facilis atque expeditus cursus erit.

Sed utilissimo consilio non tam Angli ipsi favent, quam et Aegyptii, et Arabi, et Persae, et Indi, quorum omnium cum extremi Orientis gentibus commercia prompta quam maxime nova via efficiuntur; immo et Aegyptiorum, qui falsum prophetam colunt, annuae peregrinationes facillimae fient. Quod Persas attinet, est in litore maris planities latissima ferreis tramitibus mire parata, per quam primum erit commercia cum Indis maxima utriusque populi utilitate multiplicare.

Sed Shan-gai urbs supremus Anglorum cupiditatibus finis est, utpote totius orientalium Sinarum ditissima et portus imperii maximus et mercibus advehendis aptissimus et navigiis semper frequens. Prope urbem vero, Yang-tse flumen in oceanum Pacificum influit, cuius fluminis cursus omnis Anglorum tutelae et iuribus tum commercii tum armis iam subditur.

Hoc itaque proposito nuperrime ausu, etsi aspera Russorum Anglorumque aemulatio exardescere iterum praedicetur, commercii tamen ex Oriente cum Europa commutandis nova ac maxime utilis via, minimo pretio et labore patebit.

A. COSTAGGINI.

DE PONTIFICIA EPISTOLA

AD

ARCHIEPISCOPOS ET EPISCOPOS BRASILIAE

DIE XVIII elapsi mensis Septembris aliud a SS. Domino Nostro Leone PP. XIII paternae sollicitudinis monumentum nova epistola ad archiepiscopos et episcopos Brasiliae datum est, cuius tres mihi videntur partes potissimae, prima quae ad Seminariorum rationem spectat; altera de catholicis diariis scribendis vulgandisque, ac de accessione catholicorum hominum ad rempublicam; tertia denique de modis Ecclesiae necessitatibus opitulandi.

Quod ad curam attinet in Seminaris collocandam, quorum cum statu fortuna Ecclesiae coniungitur, illud in primis Pontifici cordi est, ut separatis aedibus, suisque

seorsim institutis ac legibus, degant alumni, qui spem afferant sese Deo mancipandi per sacros ordines, eorumque domus retineant Seminarium nomen; aliae, instituendis ad civilia munia adolescentibus, Convictus vel Collegia episcopalia nuncupentur. Quotidiano enim usu constat, mixta Seminarium Ecclesiae consilio ac providentiae minus respondere: ea contubernia cum laicis causam esse quamobrem clerici plerumque a sancto proposito dimoveantur. Hos decet vel a prima aetate iugo Domini assuescere, pietati vacare plurimum, inservire sacris ministeriis, vitae sacerdotalis exemplo conformari. Arcendi ergo mature a periculis, seiungendi a profanis, instituendi iuxta propositas a sancto Carolo Borromeo leges saluberrimas, quemadmodum in Europae Seminaris praecipuis fieri videmus. Eadem vitandi periculi ratio suadet ut comparetur alumnis rusticatio ad feriandum, nec arbitrium relinquatur suae cuique ipsorum adeundae familiae. Multa enim pravitate exempla manent incautos, praesertim in coloniciis iis domibus, ubi operariorum familiae glomerantur; quo fit ut, in juveniles cupiditates prona, aut ab incepto deterreantur, aut sacerdotes futuri sint offensionis populi.

Insuper Pater Sanctissimus praecipit, ut scribendis vulgandisque catholicis diariis naviter, aequae ac prudenter impendatur opera. Vix enim, quae nostra aetas est, aliunde haurit vulgus opiniones sibi quae fingit mores, quam ex quotidianis hisce lectionibus. Interim aegre est iacere arma haec apud bonos, quae impiorum manibus tractata lenocinio callidissimo, miserrimum fidei et moribus exitum parant. Acendus igitur stilus est excitatione litterae, ut veritati vanitas cedat, et incorruptae voci rationis atque iustitiae sensim obsequantur praedicatae mentes.

Huic utilitati finitima est alia, quae ex accessione catholicorum hominum ad rempublicam eorumque cooptatione in coetum oratorum legibus ferendis derivatur. Neque enim voce minus quam litteris optima quaeque causae iuvare possunt. Adscisci etiam aliquando in eos coetus sacri ordinis viros haud inopportunitate videtur; quin etiam iis praesidiis et quasi religiosis excubiis optime licet Ecclesiae iura tueri. Verum illud cavendum maxime, ne ad haec fiat tanta contentio, ut misera ambitione magis aut partium caeco studio, quam rei catholicae cura impelli videantur. Quid enim indignius, quam digladiari sacros ministros ut ex procuratore reipublicae rem perniciosissimam in civitatem inducant, seditionem atque discordiam? Quid vero si in deteriorum consilia ruentes, constitutae auctoritati perpetuo adversentur? Quae omnia mirum quantum offensionis habent in populo, et quantum invidiae conflant in clerum. Modeste igitur utendum iure suffragii; vitanda omnis suspicio ambitionis; reipublicae munia capessenda prudenter; a supremae vero auctoritatis obsequio desciscendum nunquam.

praecipue tantae altitudinis frigore, quod ego, iam ante ascensionem exspoliata tunica, modo acrius experiebar.

Tunc repente funis illa in mentem rediit, quam, ut enarravi, annulo prius alligaveram; ipsam igitur, mira ferme dexteritate, altero pede retinui eique tam arcto nodo involvi, ut vinculi veluti sulcum in carnibus adhuc habeam: ecquid tamen? etsi brachiorum vis defecisset, tutum me esse tandem sensi.

Post quae, tempori erat vitae meae arbitrium commissum; si enim brevi concidissem, salutis spes erat; si contra pluribus horis iter pergere coactus essem, omnis adimebatur; nulli enim tam incommode suspensum vitam trahere diu licet.

Aerem itaque peragrabam agros conspiciens ac hortos, nec quo pergerem sciebam, solisque occasum cum vidissem, iterum nubibus obrutus fui, quarum odore detumescente globo, citius aliquantulum descendi.

Inde urbem quamdam non amplius quam ex 150 passuum altitudine clare conspexi, populumque in me aereum viatorem curiose intentum facile vidi.

At volatus adhuc per quatuor millia passuum non destitit, post quae, quamvis humo me quasi proximum sentirem, nullimode tamen, rigidis omnino ut eram lacertis, occurrentes arbores corripere dabatur. Hoc modo,

In tertia epistolae parte moerens Pontifex quod ad rei christianae bonum comparandum egregiae episcoporum voluntati impares reddantur vires, optimisque in usum deducendis consiliis pecuniae angustia impedimento sit, unam pene restare affirmat, cui inniti liceat, popularem voluntatem gratificandi; spemque sibi afferri ex Brasiliae gentis eximia consuetudine, animi nobilitate in largitiones paratissimae, praesertim in iis quae ad bene de Ecclesia merendum pertineant. Suadet igitur, ut in unaquaque dioecesi constituatur arca, quo annum conferant stipem fideles, ab delectis e coetu nobiliore viris ac foeminis colligendam, nutu et ductu curionum. Decet autem horum primas esse in largiendo partes; quod optime efficiant, si ex certis redditibus, quibus ipsi fruuntur saepe lautissimis, aliquid cedant, et super incertos proventus vinam aliquam pecuniae sibi solvendam imponant, instar vectigalis. Nec minus auxilio esse possunt episcopis inopia laborantibus monasteria illa piaque sodalitates, quibus amplior est res; recteque publico bono fuerit consultum, si arcae dioecesanae destinetur haud exigua illa pecuniae summa, quae in profana spectacula solet a quibusdam ex memoratis sodalitatibus conici. Si qui denique, fortunae bonis prae ceteris affluentes, maiorem sectari morem laudabilem velint ac testamento cavere sive piis sodalitatibus, sive coetibus aliis exercendae beneficentiae gratia, eos vehementer Pontifex hortatur ut pecuniae summam aliquam meminerint legare episcopis, qua hi relevati, et res Ecclesiae et dignitatem suam tueri valeant.

Clerum autem ac populum Brasiliae ad ultimum Pauli verbis compellit: « Rogamus vos, fratres, ut noveritis eos qui laborant inter vos, et praesunt vobis in Domino, et monent vos, ut habeatis illos abundantius in caritate propter opus illorum ».

Et fides quidem universis Christianis est, Brasiliae gentem nobilissimam, qui Supremi Patris voci fructus debentur, eorum uberrimos relaturam.

ANNALES

Ad Transvaal bellum - Bataviae reginae in Germaniam iter - Serbiae restituta quies - Protestatio legatorum apud Turcas - Austriaci novi administri - Ibericae res - Lutetia quae-stiones de maiestate - Africae vicissitudines.

CLASSICA, a pluribus iam diebus, Vaal circa flumen obstreperunt, coguntur Boerorum legiones in Orange republica ad Natal fines et contra Charlestown, Kimberley, Romathlabania urbes; at utraque acies a primis missilibus adhuc abstinet, ne fa-

nonnullis transactis agris, in limosum canalem cecidi, ubi sepius acutisque spinis correptus tandem requievi: globo enim omnino fere contrito haud satis vis erat, ut me iterum in aerem abriperet.

Doloribus acerbissimis, ob diuturnam immobilitatem, a vespertino frigore exacerbatis, ita horride torquebar, ut nec extollere quidem brachium valerem: nec tamen unquam sensibus destitutus sum.

Auxilium flebili voce clamavi, concurreruntque statim viri quidam, qui me e funibus ac e sepe eripuerunt; nam funes omnes, quae velarium globo alligaverant, ita arctissimis nodis sese torserant, ut cultro secare eas oportuerit.

Descenderam in locum Stapleton-Hall prope Pontefract urbem, quam proxime pertransiens conspexeram: itineris millia viginti quinque perfeceram, pendulusque in aere media circiter hora fueram.

Admotis statim curis, brevi convalesci; at acerbis dolor in poplite, quem funis arctissime constrinxerat, diu permansit; aliquid tamen - ita americanus aeronauta concludit - horrida agonia me edocuit, ut nunquam in posterum in globum ascendam..., nisi postquam omnia recte fuisse disposita oculis meis sedulo examinaverim.

LAELIUS.

tamen illud quod de morientibus praedicant mea experientia verum asserere, morienti vitae suae gesta omnia ac eventus citissima veluti recensione in memoriam redire.

Globi enim, qui ad huiusmodi ascensiones adstruuntur, latissimo ore hiant, ex quo, post deiectionem aeronautam, cuius tantum pondere erecti manent, aer facilius effugiat, ipsique detumescentes in solum citius prolabantur. Itaque si paulatim globi vibrationes sic augerentur, ut illum omnino perverterent, minimo temporis spatio, leviori evolante aere, in terram veluti deiectionis lapis conciderem.

Quare ex pendulo illo annulo, defixis in globum oculis, mecum ipse computabam quantum adhuc temporis ante mortem relinqueretur; mei enim corporis pondus lateri suspensum, globum aliquantulum inclinaverat, ita ut aeris nubeculae ex eo paulatim egredientes facile viderem.

In his nubem longe atram opacamque ingressus sum; post quam iterum solem adspexi; cuius statim calore rursus globus tumuit et ad tria usque altitudinis millia passuum illico prosiluit.

Dum itaque tempus esset, quid optimum foret in tanto discrimine mecum ipse reputabam; nec enim sunt mihi lacerti longe praevalidi, ut tamdiu corporis pondus, quamvis annulum axillis submissem, sustinere possent, rigente

PER ORBEM

Amicis faustiora precantibus assensisse quodammodo fata repto, quod quidem, pace omnium, concessum non credo ut fastiditis eorum auribus ob taedium miseriarum parceretur. Res autem et eventus prout in itinere vel oculis vidi, vel fama retulit, vel diarii edocuerunt, brevi refero.

En enim insonant ex Germania plausus.

Audire equidem Berolinum, Alberto Borussorum principe patrono, geographiae doctissimos viros undique septimo convenisse, ut collatis omnium populorum studiis, illuceat magis magisque humanae genti, quae parvi huius planetae, quem incolimus, sit facies universa, quaeque secreta deserti, vel glacie, vel silvis, vel montibus, vel aëris ipsius altitudine, aut marium profunditate, ignota adhuc obtegerantur.

Hohenloe iam itaque, imperii Germanici summus cancellarius, imperatoris mandato, convenientes doctos salutavit, optime quidem recolens quanta sit ipsi Wilhelmo cura, ut terrae exploratio quaquaversus perficiatur, qua plane, non sapientia tantum progreditur, sed et mutua nationum caritas in dies fovebitur. Cui respondens et clamans coetus omnis imperatori uno ore plaudit, utque eius praecipue tuta patrocinio geographica disciplina cito lateque evolvatur et populorum vincula arctius obstringantur, votum suscipit.

Parcant vero mihi lectores, si iter persequenti adversus unum innotuit casus, quo Colonia Germaniae pro nobilissima et vetustate superba, commota nuperrime est. Domus contignationibus elata quatuor in Wolfstasse recens erat constituta; cum repente hora post meridiem secunda, fastidientibus in latere muris vel trabibus, in solum horrendo strepitu corrui murariosque opifices, quorum nonnulli adhuc intra eam parietibus et cubiculis adlaborabant, ruinis oppressi.

Sic, assueti memoranti, consuetudini veluti data venia, ni placeat culpam iure merito fati ascribere. Quid enim? Audistisne Ulyssyponensi in urbe feracius in dies acriusque pestiferam grassare ruem, imo et statatam iam militarem custodiam violasse, et Vendas-Novas civitatem proximam tenuisse? Haec autem memoratu digna censeo ut sint suavioribus auditus: caritatis Christi enim fasta refero. Antonius Barroso, Ulyssyponensis episcopus, nosocomium Bomian, ubi lue correpti infirmi degunt, inopinato adiit, attonitis custodibus medicisque; cum singulis suaviter est collocutus, de valetudine inquirens, benigne confortans in Christo, liberaliter eleemosynam elargiens. Cuius exempli auspiciis proditi fructus; diarium enim, cui «e commercio» nomen, subnotationem publicam iniit, ut nova in urbe, operariis apta et domibus accommodatis, regio aedificetur, qua periculum futuri contagii, ex insalubri domorum conditione exurgens, prorsus deleatur.

At quoniam operarias domus memoravi, ut multiplicatas recens eorum desertiones recollam necessitas postulat. Primum ferme locum obtinet fodinaria illa, quae ex Creusor officinis maxima dicta est, tum diuturnitate, qua socialistarum societatum praevalida vis satis eminet, tum obiecto, quod non de stipendiis augendis,

sed de tutoriis illis syndicatibus, ut aiunt, constituendis est, tum animorum commotione, quae iam patriae fines transgressa Germanos opifices attingit, eorumque protestationes in sodalium Gallorum favorem excitavit, tum denique potissimum quod in praesenti socialistam notissimum Milleyrand inter summos Galliae administratos conseat. Qui id effecit, ut Waldeck-Rousseau, supremi Gallici Consilii praesidis, opera, discordiae fuerint compositae.

Hac vero Habanensis desertio latior quodammodo fuit; nam universas cuiusvis generis operarias societates est simul amplexata, ita ut militum manu opificia industresque alias aedes munire oportuerit. Heracliae interdum in urbe Hungariae capite similia contingebant, et tumultuantes per vias turbas armis compescere opus fuit; quod et in Tirolis oppidulo, Cimego nomine, evenisset, nisi prudens ac quietus gentis animus ipse de subdolis perturbatorum animis iudicium et poenam sumpsisset.

Homunculus enim quidam, cauponis ferme magis quam pandectis studens, nonnullis elapso anno orationibus de socialismo habitis societatem quamdam inerat inter petrariorum fabros, qui ibi agitate adlaborant. Tunc itaque maxima inflatus spe, birotae insidens iterum paucis abhinc diebus advenit, novae colligendae messi ingende confidens. At hospitium vix ingressus fuerat vixque mensulae cenaturus sederat, cum tumultus maximus excrevit. Cucurrit ad fenestram orator, audientiam ovantem appropinquare reputans, at saxa, plausus loco, iniuriis mixta tactantur, vitra franguntur, turba mulierum visorumque oratorem ad necem petens, domum furens eludet, et furcis, fustibus, falcibus instructa, exeuntem pro clausis ostiis manet. Brevi: advocati statim militem populum remittere ad domos potuerunt et oratorem liberare, qui idcirco, fidissima vix decuria comitante, aufugere sospes potuit; nec puto, equidem, tam facile novae huiusmodi peregrinationis ineundae consilium iterum posse depulso arridere.

De thesauroreum inventioibus innotuit auspiciis, ut mihi postremo illuxerunt, ita et vobis re contingere velim.

Archaeologicum utrumque: sunt enim comitis illius Ugolini, eiusque filiorum, quos Aligherius, summus poeta noster, ad immortalitatem consecravit, ossa, ferreis huc illuc annulis commixta Pisae in effosionibus detecta: alterum autem, pretium antiquitati commiscens, Friburgi villico fortuna tribuit. Qui cum larcem securi deiiceret, quem procella pene prostraverat, stanneum vasculum repente invenit. Vas autem pecunia mire complebat ad quingentos usque aureos nummos xv vel xvi saeculi et cardinalis Matthaei Schinner, et Caroli VIII Galliae regis, et Ludovici Mediolanensis ducis, et S. Vincentii et Nicolai Friburgi patronorum exhibentes effigies. Suspiciuntur itaque iure militarem veluti praedam illos constituere ab Helvetico forte milite, qui in Italiam bellum gessisset, inter arboris radices abditam; eo deinde mortuo, thesauri memoriam nullam superfuisset.

Museum Lausoniense a felici agricola vasculum illud stanneum pluribus libellarum milibus emisse dicunt; cui sane villico gratulor ex animo, dum cuique lectorum suadeo, ut larices omnes, nummarias arbores, in hortulis suis cito delicias, ut inventos thesauros in archaeologiae incrementum simul ac in crumena-rum augmentum cedant.

VIATOR.

VARIA

Andromiomachia.

Amicum de muribus docte scribentem, ut pesti praecaveatur, delendis, in hoc commentario audivi, sed nec ultima nec pessima bestiarum gesta in contagiis sunt.

Anglica urbs, cui a Sancto Laurentio nomen, novum veluti Bysantium a Turcis invasum, ab incolis derelinquitur, domus desertae fatiscunt, iamque herbae passim per vias succrescunt. Quae ergo tanto numero, quae tanta virtute hostium legiones, vel unde profectae fuerunt, ut media in Britannia talia impune fiant?

Delebantur prope urbem aedes ad boves mactandos, cum amoto repente marcentis inter sanienem et sanguinem paleae maximo acervo, ecce undique non manipuli, nec turbae, sed legiones murium in civitatem diffluerunt catteratim.

Immo, media teterrima nocte, instructo in foro densissimo agmine, ad domus aggrediendas proficiscuntur, cavens, cauponas, stabula, acerva pervadunt: atque eis diantis ac libris usque ad tentoria et lintea lacunaria devorant. Incolarum tunc minime hebes fuit oppugnatio, sed cum bis octo feles opposuit, quos tamen post atrocissimam pugnam exanimis ante ianuam invenit, alter incensarum candellarum vallum; at brevis avulsas candelas, extinctas atque voratas vidit. Ipsi itaque incolis ad arma concurrere oportuit atque andromiomachiam inire terribilem, ex qua Ajaxes atque Diomedes multi claruerunt, et Achilles quidam prae omnibus illustris, qui quadrangula sex super centum hostes mactavit.

Illic scilicet autem die mille ac recenti mures in suo sanguine strati conspecti sunt, ita homines tandem victores novo praeflo discesserunt.

ALPHA.

Anserum gloriolae.

Eia, agite, anseres; vobis etiam gloriae patet iter.

Quotannis Varsaviae iam inde ab immemorabili celebratur anserum conventus, praemio proposito, quo, infelices anseres! Dignior erit morte quae gloria fulgentior; nam tota quaestio est in pinguedine, ut sint esui aptiores, ac suaviores edenti.

S Wilna, e Dunabourg, ex proximis dissitisque regionibus agmina veniunt urgente custode, itinera magna multis interdum hebdomadis continentia. Varsaviam ingressae anseres coniciuntur in carceres, ibique diu reficiuntur ac restaurantur, ut in pristinum redeant adipem. Tunc venales exponuntur, caveisque inclusae per Germaniam et Austriam morituae ferro portantur.

*

Iact.

Quid Triboniano visum?

Excussor pulsat ostium. Ancilla, respiciens e fenestra in viam, agnoscit hominem, praesentens quid quaerat. Tum urbane: «Quid quaeris, Alphi noster, quid quaeris?» — Alphius: «Ibicum, dominum tuum, ad quem argenti pondus fero; quippe heri promisi.» — «Domi non est», inquit Pythias; «mane summo abiit.» — «At ego», Alphius ait, «audiam a te de reditu eius, ut promissum argentum...» — Pythias: «De reditu nihil...» — Et Alphius: «Via, age, bellula; ut saltem sciam quando daturus redeam, cum ipse domum redierit.» — Et Pythias: «Momentum pausa, Interrogatum eo, et redeo.»

P. d. V.

talis inter primam belli culpa sibi adscribitur. His itaque, quamvis iam ad praelium castra sint hinc et inde parata, extrema pacis componendae spes adhuc non exstinguit, ut John Morley, anglus administer, Carnarvon in urbe cum plausu est protestatus. Sed Angli interim suas copias magis magisque in dies augent et cunctatione induciturque iuvantur: dux eorum supremus, Victoria regina salutata, in Africam tendit; ita anglica navigia Delagoa sinum, Lusitanique Nam maritimum coloniam occupare quodammodo contendunt, et rectioni tramite in hostium campum milites et arma immittere liceat, et directis contra pro hostibus munitiones prohibere. Namque Anglorum auxilia parantur, alia eaque va-

luta Borussia a Batavis, eorum adnibus, procurantur. Non modo, forte, ab huiusmodi favore extraneum non est, sed nequissime Wilhelma, Batavorum imperatricem, ad imperatorem explevit. Reversum tamen, possidem tenuit, ubi Wilhelmo est comiter quam maxime exprobat, quod eius intercessione imminens bellum recedat, praeterea regalis virginitas minus debet esse dictatoria potestas die huiusmodi abrogata est, regioque hoc decreto speciebus, quatinus non defuerit apud eorum tum Germanorum tum Romanorum ob rigida nimis praesidia, nonnulla praesentibus, nec omnino minus, sed illiusmodi evanuerit, pro Nihilominus legi huiusmodi, quam carnis infidibus continentem dicunt.

Atque has simul in Turcarum imperium abditae sunt, cuius namque apud administratores recens est illiusmodi praesentibus, ab omnibus Europae legatis oblatum, quod contra ista foedera, ecclesiasticas etiam deinde, quod magis magisque magistratus ostenderint.

Ab administris in Austria munere abdicato, sunt in eorum locum successi Clary Aldringen comes, et deinde praesentibus et domesticas Austriae res gerat, deinde Praesentibus, De Wittick, Derber, Kindermann, Kinschick, Sibra, Cartel, qui omnes iam summi fidelitatis iusiurandum praestiterunt.

Quales eventus in Iberia contigerunt, cuius quidem inter administratores, Polavieja magistro militum locum cedent, Azcaraga dux alter, ut militares res gerat, cooptatus est. Interim ad civitatem Sancti Sebastianis, Mouraviev, Russorum administer ad exercitum, reginam inviseret properavit, et deinceps Lusitania petit.

Latissimum diem praecipuum est negotium quatuor de maiestate, quae coram senatu agitur; hoc enim crimine, praeter reos qui hactenus in vinculis detrusi sunt, novi quotidie, iure vel iniuria, incusantur, quos inter imperatorum militiae nomina non desunt. Ceterum in re militari duo potissima contingere, alterum Delanne ducis in locum defuncti Brault eximii viri successio, alterum subaquea nova navigia construendi mandatum, quibus Gallica classis probe confidit.

Africanas denique, unde eram profectus, novissimas vicissitudines adnoto: Fourreau et Lamy gal-

licam cohortem, quam necatam a barbaris falso praedicaverant, lacus Tchad litora feliciter tenuisse: Anglicas Somalium barbarorum terras seditione perturbari ita, ut a Pomona navi centuriae nonnullae in litus descenderint: pariter ex India delectum equitum agmen Berberam versus esse missum, ut tumultuantes Arabes, a propheta quodam novo incitati, cito reprimantur: denique ut fugiens ex Aegypto caliphus exercitusque eius deleantur, novum iam inter Kitchener anglicum ducem atque Wingata bellum contra illos parari.

POPULICOLA.

PUBLICI PER ORBEM COETUS LEGIBUS FERENDIS

In Anglia, in Austria et in Gallia proxima convocatio utriusque coetus enunciat.

In Argentina republica die huius mensis n^o ordinaria comitiorum annua sessio expiravit, nec expensarum summa neque vectigalia examinata sunt. Igitur extraordinaria ad rem sessio brevi exordietur.

In Helvetia nationalis foederatorum conventus sociales leges de pecuniaria tutela contra morbos et laborum infortunia unanimi fere consensu ratas habuit; in his autem statutum est, ut publico etiam foederationis aere huiusmodi expensae sustineantur.

In Uruguay Americana republica, ob exorta cum reipublicae praeside dissidia, tum commerciorum, tum aerarii, tum rerum ad externos, tum domesticarum rerum summi administri munus abdicavit.

SCHEMA.

LIBRORUM RECENSIO

Sac. MARCO BELLI. Del modo di compilare una grammatica elementare della lingua latina. Prati, 1899.

Marco Belli sac. de concinnanda elementari latinae linguae grammatica opusculum edidit. Hanc quidem rem, mea sententia, necessitas postulat; nam experimento patet hac methodo, qua nunc in scholis utimur, difficile et invisum fieri pueris eloquium latinum, et mentes per crepundia et minima tractas latinum perdere flamen et sensum, dum verba sectantur.

Quamque ipso sentimus quoad abolitionem tabularum illarum, quas exercitia appellant, in quibus pro propositionibus nudas et scissas mens fit sterilis, neque Ariadnaeum filum praesto est ad regulas memorandas. Volumus pariter, ut, non ad arbitrium scribentis praeceptoris, sed ad normam antiquissimorum scriptorum normae latini sermonis opportune tradantur. Sin, quid faciet puer? Indicabit inter duos; et libro grammaticali non credet propter (puta) Cornelium aut Caesarem, qui certe potius quam recentiores latinum callebant, et neque Cornelio neque Caesari credet propter librum grammaticalem, et propter praeceptorem iniuste notantem.

At si tentaveris optimam grammaticam constituere, quid assequeris? Tollent cachinnum qui sciunt centena multa millia librorum huiusmodi venalia esse iam inde praelis data, quae ne igni tradantur inutilia, ii, quibus bono fuerit, nitentur.

Quid igitur, o Marce? Eo pervenimus, ubi nec mala nec remedia ferre possumus. Tu, quod optimum perspicis, et quidem est, manibus tenta; nos tentanti plaudemus, prout nunc minanti et molienti plaudimus.

Vir clarissimus LIONEL HORTON-SMITH ex Cambridgensis S. Ioannis collegio in Anglia, non inelegans nuperime poema scripsit, Undina, centum exametris absolutum. Cur non dixi carmen? Quia non versuum numerum, sed vim imaginationis, sed poeticam alam, sed numeros iudico. Sit elephantinae moli membrorum comparasellus; nihil mihi, ceterisque praeter asellum erit; sit

exiguus, sit recens natu leo, semper erit leo; et leonis nomine decorabitur. Ita de hoc libro; parvus mole; at poesi magnus adest, sive stilum, sive fabulam respicias.

MELANDER ille, quem alias laudavimus, germanicum MALMSTROEMII librum, qui Angelica inscribitur, elegiaco retulit versu latino. Nescimus an eodem artificio usus hic sit, prout in superiore usus fuit, totidem latina redens exametra quot graecus auctor exaraverat, idque fide magna ac pene mirabili interpretationis; at musam facilem, dominium linguae, et magisterium carminis censamus iure celebrare. Nonne et hic Propertii, Tibullique, et amantium omnium omnes fere sunt gemitus et suspiria?

Addit in fine epigrammata de graeca, de latina, de suecica lingua. Tegnerus tu?... Grates agimus ob latinae linguae, quas promissis laudes, pro his, quae de graeca et de suecica scribis, non minus quam de latina, laudamus... Eia, vir docte, quo bene coepisti, sic pede semper eas!

H. P.

Iuvenes qui in athenaeo, cui a Nostra Domina nomen, in Indiana regione civ. foed. Am. sept. literis vacant, non steriles quidem discendi ludos exercent. Tragodiam enim illam Sophocleam Oedipum tyrannum non solum anglicis versibus ipsi expresserunt, sed etiam in scenis egerunt. Nos qui eandem graece et anglice sub oculis habemus perpolite editam, atque plerumque vim graeci auctoris anglico eloquio plane reddentem, facere non possumus quin rationem studiorum a « Patribus a Cruce », athenaei rectoribus, indictam amplius verbis laudemus, utpote quae fructum atque solatium, utilia dulciaque ex literis comparet.

A. L.

AENIGMATA

I.

Allerum ego facio, cupio si mandere carnem,
Et verbum, lector candide, rite lego;
Sin verbum legerem, lector facunde, retrorsum,
Quae carni praesunt ignis haberet edar!

II.

Conlati hand parvo primum dant undique pisces.
Allerum, ubi caleas, fac, age; flumen habes.

ALAFR. BARTOLI.

Ex oculis qui utriusque aenigmatum interpretationem ad commentarii moderatorem miserat intra duos menses, unus, sortitus, gratia accipit opus gallice scriptum et figuris ornatum, cui titulus:

L'ART MONUMENTAL

DE L'ASIE, DE L'EGYPTE ET DE LA GRECE

par L. CLOUET.

Aenigmata ann. II, n. XVI proposita his respondent:

1. Ter-res-tres 2. Ala-uda.

Es rite soluta miserunt:

Ed. Bianco, Roma - Joan. Sedlak, Praga Bohemorum - Ios. Capovin, Montebello Vicentino - F. Altobelli, Neapoli - Pr. Xav. Brühl, Valkenburg in Batavia - Ver. Carliato, Alaba. Peserico, Vicentia - Principal Gordon, Mancunio - Gull. Schanz, Ratisbona in Bavaria - E. Schütt, Suchbetselenia in Germania - E. Frachetti, Mengalora in Indis - P. Garrone, Pozzanna de Vercellas - Io. Bapt. Etchenberg, Albano - F. Alexius, Urbino - Ang. Narquet, Monteloco in Gallia.

Sortitus est praemium:

F. ALTABELLI,

ad quem missum est opus, cui titulus:

DIVI THOMAE AQUINATIS

Summa philosophica contra gentiles

ad lectionem codicis autographi in bibl. Vaticana adscripti probatissimorum codicum meliorisque notae editionem fideliter impressa.

Sponsor: IOANNES BAPTISTA CIAMPI, iurisperitus.

ROMAE - Ex Officina Forzani et Socii.